

เบื้องหลังจุดเริ่มต้นการแก้ปัญหาเศรษฐกิจไทย กับทีมผู้ส่งเสริมงานวิจัย สปท.

อณิชา ฉิมน้อย

ดร.วราพงศ์ วงศ์วิชรา

มณีฉาย ไชยนุวัติ

พรธาดา ตริรัตน์พิทักษ์

ดร.นภา ะสี

ความท้าทายทางเศรษฐกิจที่โลกกำลังเผชิญนั้น นับวันยิ่งซับซ้อนและทวีความรุนแรงมากขึ้น องค์ความรู้ใหม่ ๆ และข้อมูลเชิงลึกจึงมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนงานด้านนโยบายของธนาคารแห่งประเทศไทย (สปท.) ให้เท่าทันกับความท้าทายได้อย่างมีประสิทธิภาพ BOT พระสยาม MAGAZINE ได้มีโอกาสพูดคุยกับตัวแทนผู้ที่รักในงานวิจัยและมีส่วนผลักดันงานวิจัยของ สปท. และสถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์ ให้เป็นที่ยอมรับ โดยจะมาบอกเล่าถึงความสนใจด้านงานวิจัย และมุมมองในการผลักดันงานวิจัยให้ตอบโจทย์การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

ดร.วราพงศ์ วงศ์วิชรา

รองผู้อำนวยการ ฝ่ายนโยบายการเงิน

“จุดประสงค์ในการทำวิจัยร่วมกับสถาบันวิจัยฯ ก็เพื่อยกระดับและสนับสนุนการดำเนินนโยบายของ สปท. เป็นหลักอยู่แล้ว ผมขอยกตัวอย่าง งานวิจัยที่ผมนำเสนอในงานสัมมนาวิชาการ สปท. ประจำปี 2559 เรื่องการสื่อสารนโยบายการเงินของธนาคารกลางต่าง ๆ ที่พบว่า การสื่อสารช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของนโยบายการเงินได้ หลังจากได้เผยแพร่ผลงานวิจัยออกไป ทีมกลยุทธ์นโยบายการเงินจึงเริ่มปรับการสื่อสารให้ง่ายขึ้น ประชาชนทั่วไปก็เข้าใจได้มากขึ้น นี่คือประโยชน์ที่เอาไปปรับใช้ในงานได้จริง นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยอื่น ๆ อีกหลายชิ้นที่ถูกนำไปผลักดันให้เกิดประโยชน์เป็นรูปธรรม

“ตอนนี้ สปท. กำลังริเริ่มโครงการ 3-year Research Program โดยเป็นการร่วมมือกันของหลายสายงาน มีจุดประสงค์ในการผลักดันการวิจัยเพื่อตอบโจทย์นโยบาย และผนวกให้กลายเป็นวัฒนธรรมการทำงาน ซึ่งผมรับหน้าที่เป็นโค้ชให้กับน้อง ๆ รุ่นใหม่ เพื่อดำเนินการทักและประสานงาน ผมเชื่อว่า องค์ความรู้ใหม่ ๆ จากโครงการนี้จะช่วยให้ สปท. สามารถปรับตัวเพื่อรับมือกับความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของระบบเศรษฐกิจการเงินในระยะ 3 ปีข้างหน้าได้”

“เหตุผลที่ทำให้ตัดสินใจมาร่วมงานกับ สปท. เพราะอยากมีส่วนร่วมในการทำนโยบายที่ช่วยแก้ปัญหาปากท้องของคนไทยได้จริง ๆ ผมมองว่า งานวิจัยช่วยให้เราแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะมันคือกระบวนการหาคำตอบอย่างเป็นระบบ

ดร.นภา ะสี

หัวหน้ากลุ่มงานวิจัย สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์

“หลังจากเรียนจบปริญญาเอก ตัดสินใจเป็นนักวิจัยเพราะอยากเรียนรู้เครื่องมือเชิงเศรษฐมิติ (econometrics) และการทำแบบจำลองเชิงโครงสร้างเพิ่มเติม รวมถึงทักษะการเขียนโปรแกรม ช่วงนั้นได้มีโอกาสร่วมงานกับอาจารย์เก่ง ๆ หลายท่าน ได้เรียนรู้เทคนิคใหม่ ๆ และเห็นการนำงานวิชาการไปประกอบการทำนโยบายอย่างจริงจังในต่างประเทศ ทำให้งานวิจัยเป็นเรื่องสนุก จึงเป็นนักวิจัยและอาจารย์สายวิจัยที่ต่างประเทศมาโดยตลอด ก่อนที่จะมาร่วมงานกับสถาบันวิจัยฯ

“ก่อนหน้านี้คิดว่า สปท. คงเน้นเรื่องงานวิจัยด้านนโยบายการเงินและเศรษฐศาสตร์มหภาคมากกว่า แต่พอได้มาคุยกับสถาบันวิจัยฯ ก็ทราบว่ามี สปท. ได้ขยายขอบเขตงานวิจัยมาองเรื่องเสถียรภาพของเศรษฐกิจจากมุมกว้าง โดยรวมถึงเรื่องโครงสร้างตลาดแรงงาน พฤติกรรมผู้บริโภค รวมถึงสนใจวิธีทางสถิติใหม่ ๆ ด้วย ทำให้มีโอกาสได้ทำงานที่ถนัด โดยสถาบันวิจัยฯ ก็มีการเผยแพร่งานวิจัยอย่างสม่ำเสมอ และส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ทำนโยบายและนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศ

“สำหรับน้อง ๆ ที่สนใจจะมาทำงานวิจัย คุณสมบัติของคนที่จะทำวิจัยได้ดี หลัก ๆ น่าจะเป็นสามข้อ ข้อแรก รู้จริงและซื่อสัตย์

กับงาน พุดง่าย ๆ ก็คือ ไม่มีว่ ไม่สะเพร่า ข้อสอง คือ ต้องรับผิดชอบงานที่ดีไม่สามารถเกิดขึ้นได้รวดเร็ว จึงต้องไม่เบื่อง่าย และข้อสุดท้ายคือ พร้อมจะเรียนรู้เพิ่มเติมทั้งเชิงเทคนิคและขอบเขตการวิจัย ความรู้ใหม่ ๆ และปัญหาใหม่ ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา การได้ทำงานที่ตัวเองเชื่อว่ามีประโยชน์ ก็ทำให้สนุกกับงาน และเป็นการทำงานอย่างเคารพผู้อ่าน เพราะเชื่อว่าคนอ่านก็จะได้รับความรู้ อะไรบ้างไม่มากนักน้อยหรือจุดประกายให้ตั้งคำถามต่อยอดได้”

พรรคธาดา ตรีรัตนพิทักษ์

ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ฝ่ายบริหารข้อมูลและดาต้าอานาโลติกส์

“ตั้งแต่เด็ก ผมหลงใหลนักสืบอย่าง แอร์บูล บิวโร และ เซอร์ลีโอ ไซมส์มาก ซึ่งการเป็นนักวิจัย จริง ๆ แล้วก็คล้ายกับได้ เป็นนักสืบ เราตั้งสมมติฐานขึ้นมา แล้วก็ตามเงื่อนงำไปที่ละขั้นตอน

ให้ข้อมูลเป็นตัวเล่าเรื่อง บางทีก็มีเจอบางต้นบ้าง แต่ตอนที่ ‘ปริศนา ทั้งหมดคลี่คลายแล้วนั้น’ มันจะมีความรู้สึกอิ่มเอิบใจสุด ๆ

“ผมรู้สึกว่า ธปท. เป็นองค์กรที่ให้ความสำคัญกับการนำข้อมูล มาช่วยในการตัดสินใจเชิงนโยบายค่อนข้างมาก จึงอยากจะมีส่วนร่วม และเมื่อได้เข้ามาทำงานที่นี่ ก็รู้สึกเหมือนเป็นเด็กน้อยโชคดีที่ได้ Golden Ticket ในเรื่อง Charlie and the Chocolate Factory เพราะไม่ว่าจะมองไปที่ไหนใน ธปท. ก็รู้สึกว่ามีข้อมูลให้เล่น เต็มไปหมด มีโจทย์หลายหลากที่สามารถเข้าไปช่วยเอาข้อมูลมาใช้ ตอบปัญหา การได้มีส่วนร่วมในการนำเสนอข้อมูลอะไรบางอย่าง จากงานของเรา แล้วช่วยให้ผู้บริหารสามารถนำเอาไปตัดสินใจเชิงนโยบายให้กับประเทศไทยได้ มันเป็นสิทธิพิเศษและความภูมิใจ ที่หาไม่ได้ง่าย ๆ จากการทำงานที่อื่น

“แน่นอนว่า สำนักดาต้าอานาโลติกส์อยากทำงานร่วมกับ ทุกฝ่ายงานใน ธปท. เพื่อนำข้อมูลมาใช้วิเคราะห์วิจัย ไม่ว่าจะเป็น การนำข้อมูลของแต่ละฝ่ายงานมามีส่วนร่วมกันวิจัย การเป็นที่ปรึกษา ทางเทคนิคเฉพาะทาง หรือแม้แต่การหาข้อมูลใหม่ ๆ มาให้ผู้สนใจ ใน ธปท. ได้ใช้ ผมเชื่อว่ามีโจทย์วิจัยที่น่าสนใจซ่อนอยู่ในงาน ของทุกฝ่าย ซึ่งปีที่ผ่านมามีโชคดีมากที่สำนักดาต้าอานาโลติกส์ ได้ มีโอกาสทำงานวิจัยร่วมกับทางสถาบันวิจัยฯ เพราะการเผยแพร่ งานวิจัยก็เป็นส่วนหนึ่งที่เรานำมาให้ความสำคัญและอยากมีส่วนร่วม ให้มากขึ้น”

อนิยา อิมน้อย

ผู้วิเคราะห์อาวุโส
ฝ่ายนโยบายระบบการชำระเงิน

“เนื่องจากเป็นคนชอบคิด ชอบทำกิจกรรม ชอบริเริ่มทำอะไรใหม่ ๆ ประกอบกับทีมมหาวิทยาลัยมีโอกาสมากมายให้ลองค้นคว้า เช่น การเขียนบทความแข่งขัน การทำงานวิจัยร่วมกับอาจารย์ ทำให้เชื่อว่า ‘การเปลี่ยนแปลงทุกอย่าง สามารถเริ่มได้ที่ตัวเรา แต่สิ่งสำคัญคือ เราต้องรู้จักเริ่มคิดก่อน คิดที่จะลอง คิดที่จะค้นคว้า คิดที่จะกล้า บอกความคิดของเรา ในฐานะคนรุ่นใหม่’ ซึ่งการทำงานวิจัยก็ ตอบโจทย์ความเชื่อในเรื่องนี้

“งานวิจัยของ ธปท. เป็นส่วนสำคัญในการจัดทำนโยบายของประเทศซึ่งให้ความสำคัญกับการให้ข้อมูล (evidence-based policy) ตัวอย่างเช่น การศึกษาของงานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเงิน ของคนไทย ทำให้ ธปท. มีแนวทางส่งเสริมบริการการชำระเงินที่ตรงเป้า

เข้าถึง และตอบโจทย์ประชาชนได้มากขึ้น อย่างบริการพร้อมเพย์และ QR code ซึ่งการศึกษาอย่างรอบด้านจะช่วยให้การผลักดันนโยบาย

เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียอย่างครบถ้วน “ที่ผ่านมาได้มีส่วนร่วมในการศึกษาข้อมูลการชำระเงิน ร่วมเขียน บทความวิจัยเรื่อง The Journey to Less-cash Society: Thailand’s Payment System at a Crossroads และนำเสนอในงานสัมมนา วิชาการ ธปท. ประจำปี 2561 ซึ่งงานศึกษาวิจัยต่าง ๆ ที่ได้ทำในรั้ว ธปท. ทำให้เรามีโอกาสได้ร่วมงานกับพี่ ๆ น้อง ๆ ที่มีความสามารถ จากหลายฝ่ายงาน ได้เปิดมุมมองใหม่ ๆ พร้อมกับแลกเปลี่ยนความรู้ และเห็นความสำคัญของการทำวิจัยเพื่อประโยชน์ของประเทศ อย่างแท้จริง”

มณีนาย ไชยบุวัต

รองผู้อำนวยการ ฝ่ายบริหารการสื่อสารองค์กร

“ตอนได้รับโจทย์จาก ดร.ปิติ ดิษยทัต (ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยฯ ในขณะนั้น) ที่ต้องการเผยแพร่งานวิจัยของสถาบันวิจัยฯ ผ่านสื่อมวลชนเพื่อให้สาธารณชนรู้จักมากขึ้น ยอมรับว่า มีความท้าทายสำหรับงานสื่อสารหลายประการ ประการแรก คือ งานวิจัยเป็นเรื่องเข้าใจยาก ประการที่สองคือ จะสื่อสาร เรื่องที่ยากนี้ให้น่าสนใจได้อย่างไร ด้วยความที่งานวิจัยมีการใช้คำศัพท์ ทางวิชาการอยู่มาก เนื้อหาค่อนข้างยาว และมักเป็นเรื่องที่ไม่อยู่ใน ความสนใจของคนทั่วไป จึงได้เสนอให้ปรับรูปแบบของการนำเสนอ ผ่านสื่อมวลชนทั้งหมด โดยให้มีการย่องานวิจัยให้สั้น กระชับ ใช้ภาษาที่ง่ายลง และเปลี่ยนเป็นเปิดโอกาสให้สื่อมวลชนใช้เวลา ชักถามได้มากขึ้น ซึ่งรูปแบบที่ปรับปรุงใหม่นี้ ได้รับกระแสตอบรับ ที่ดี ทำให้สามารถนำไปเผยแพร่ต่อได้ง่ายขึ้น ไม่ว่าจะเป็นสื่อสารผ่าน โลกโซเชียล หรือเว็บไซต์ โดยสิ่งสำคัญคือต้องครอบคลุมเนื้อหาและ คงความถูกต้องของงานวิจัยไว้อย่างสมบูรณ์ และประการสุดท้ายคือ ท่ามกลางโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว คนมีพฤติกรรมในการ รับสารที่เปลี่ยนแปลงเช่นกัน เราจะปรับการสื่อสารให้เหมาะสมและ เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการได้อย่างไร

“จากที่เคยมองว่า ‘งานวิจัย’ เป็นเรื่องไกลตัว คงมีแต่นักวิชาการเท่านั้นที่จะเข้าใจได้ แต่เมื่อได้มาสนับสนุนการสื่อสาร

งานวิจัยของสถาบันวิจัยฯ ทำให้เราพบว่างานวิจัยเป็นเรื่องใกล้ตัว และเรื่องที่เราเคยว่ายากเหล่านี้ หลายเรื่องมีความน่าสนใจและมี ผลกระทบกับประชาชน ตัวอย่างเช่น งานวิจัยเรื่องเงินออม ที่พบว่า คนไทยยังออมน้อยและลดลงจนถึงวัยเกษียณอาจจะมีเงินเก็บ

“งานวิจัยที่เป็นประโยชน์เหล่านี้เป็นสิ่งที่สถาบันวิจัยฯ ตั้งใจ ศึกษาและเผยแพร่มาตลอด 5 ปีที่ผ่านมา ทำให้วันนี้มองว่า สถาบันวิจัยฯ กลายเป็นสถาบันวิจัยเศรษฐกิจระดับแนวหน้าของประเทศที่มีเครือข่ายนักวิจัยกว้างขวางทั้งในและต่างประเทศและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล ที่สำคัญที่สุด สถาบันวิจัยฯ ได้ช่วย จุดประกายให้คนรุ่นใหม่อยากเป็นนักวิจัยมากขึ้น เหล่านี้เป็นเรื่องที่ดีกับประเทศไทยที่ยังขาดนักวิจัยอยู่มาก แม้งานสื่อสารจะเป็นเพียง ส่วนเล็ก ๆ ที่ช่วยสนับสนุนความสำเร็จนี้ แต่เรายังคงต้องพัฒนา รูปแบบการสื่อสารและงานวิจัยให้ตอบโจทย์ที่ท้าทายมากขึ้นต่อไป”